

Základné zistenia zo správy verejnej
ochrankyne práv o výsledkoch
prieskumu na oddeleniach cudzineckej
polície Policajného zboru pri
vybavovaní žiadateľov

S

ZAMERANIE PRIESKUMU

Správa je výsledkom prieskumu, ktorý prebehol v období mesiacov október a november 2019, v rámci ktorého členovia prieskumnej skupiny Kancelárie verejného ochrancu práv navštívili všetky v tom čase existujúce oddelenia cudzineckej polície Policajného zboru (ďalej len „OCP PZ“), a to OCP PZ Bratislava, Trnava, Dunajská Streda, Nové Zámky, Nitra, Trenčín, Žilina, Banská Bystrica, Rimavská Sobota, Prešov, Košice a Michalovce.¹

S cieľom zistiť stav na jednotlivých OCP PZ sme bez predchádzajúceho ohlásenia vykonali rozhovory s vedúcimi zamestnancami a cudzincami, ktorí sa v čase prieskumu nachádzali na pracoviskách vybavujúcich cudzincov. Pre dotvorenie obrazu o stave cudzineckej polície a oslovenie širšieho publika bol vytvorený online dotazníkový prieskum, v rámci ktorého bolo zaslaných vyše 500 odpovedí. Zistenia v tejto správe odrážajú predovšetkým informácie získané osobným prieskumom na jednotlivých OCP PZ a vyjadrenia Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru (ďalej len „ÚHCP PPZ“), ktorý nám poskytol vyjadrenie z centrálnej úrovne predovšetkým k štatistikám, vzdelávaniu príslušníkov a nastaveným systémom vybavovania a prerozdelenia žiadostí. Výsledky prieskumu neodrážajú stav na OCP PZ Michalovce, ktoré po začatí prieskumu odmietlo ďalej poskytovať súčinnosť a zamestnancov Kancelárie verejného ochrancu práv odkázalo na hovorca príslušného riaditeľstva.

Prieskum bol zameraný na zistenie postupov cudzineckej polície pri prijímaní a vybavovaní žiadostí cudzincov počas úradných dní v období zvýšeného náporu žiadateľov. Súčasťou prieskumu bolo zisťovanie podmienok na jednotlivých OCP PZ a problémov, s ktorými sa príslušníci pri svojej práci stretávajú, spôsobu vybavovania cudzincov, existencie neformálneho poradníka, systému vybavovania prijatých žiadostí, efektívnosti objednávacieho systému, uplatňovania princípov dobrej verejnej správy, spôsobu poskytovania informácií cudzincom so zameraním na ich kvalitu, dostupnosť a zrozumiteľnosť, rozsahu informácií poskytovaných cudzincom v cudzom jazyku, materiálneho zabezpečenia jednotlivých oddelení a kultúrnosti prostredia OCP PZ. Účelom prieskumu nebolo hodnotiť správnosť postupu pri vybavovaní žiadostí o udelenie formy pobytu na území Slovenskej republiky.

NEDOSTATOČNÉ PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE OCP PZ

Pre pochopenie fungovania jednotlivých OCP PZ a ťažkostí, ktorým čelia pri vybavovaní žiadostí cudzincov o udelenie formy pobytu

1 V decembri 2019 bolo vytvorené nové OCP PZ Ružomberok, ktoré sme v rámci prieskumu nenavštívili.

v období zvýšeného náporu žiadateľov, bolo v prvom rade potrebné zistiť personálne kapacity jednotlivých oddelení.

V rámci prieskumu bolo zistené, že plné personálne obsadenie má iba jedno OCP PZ, a to v Prešove. Toto oddelenie má obsadené všetky tabuľkové miesta. Ostatné oddelenia evidujú podstavy, pričom najväčší podiel neobsadených miest je na OCP PZ v Dunajskej strede, kde neobsadené miesta predstavujú 36% z celkového počtu plánovaných miest (neobsadených je 9 z 25 plánovaných miest), nasleduje Trnava s 35% (neobsadených 12 z 34 plánovaných miest) a Bratislava s 29,5% (neobsadených 21 z plánovaných 71 miest). Najviac neobsadených miest je práve na tých OCP PZ, ktoré dlhodobo čelia najväčšiemu náporu cudzincov z dôvodu prítomnosti zahraničných podnikov a významných zahraničných investorov v ich územnej pôsobnosti a nedostatok zamestnancov sa následne odzrkadľuje aj na dĺžke vybavovania jednotlivých žiadostí.

Na OCP PZ navyše nepracujú civilní zamestnanci, a preto aj činnosti akými sú triedenie pošty či vydávanie dokladov, musia vykonávať príslušníci Policajného zboru. O výpomoc prostredníctvom administratívnych pracovníkov by však jednotlivé OCP PZ mali záujem. Riešenie personálnych otázok na OCP PZ patrí do pôsobnosti ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“). V tejto súvislosti sa podľa Stratégie pracovnej mobility cudzincov sa v roku 2019 malo realizovať opatrenie „Doplnenie personálneho stavu občianskymi zamestnancami (cca 70) na účel vykonávania základných úkonov (prijímanie a evidencia žiadostí o pobyt, dožiadania, vydávanie dokladov o pobyte) a tým uvoľnenie kapacít na zrýchlené rozhodovanie a kontrolu legálnosti pobytov.“ K realizácii uvedeného opatrenia v roku 2019 však nedošlo.

SLABÁ JAZYKOVÁ VYBAVENOSŤ PRÍSLUŠNÍKOV OCP PZ

Na základe osobných prieskumov musíme konštatovať, že väčšina príslušníkov OCP PZ neovláda cudzí jazyk a s cudzincami komunikujú v slovenskom jazyku. Na takmer všetkých OCP PZ sme sa stretli s veľkým počtom cudzincov, ktorí prišli v sprievode slovenského občana. Sprevádzajúce osoby boli najmä pracovníci agentúr alebo zamestnávateľa. Tieto osoby pomáhali cudzincom s vypisovaním žiadostí, a taktiež s tlmočením v komunikácii s príslušníkmi. Našlo sa niekoľko cudzincov, konkrétne na OCP PZ v Prešove, Nových Zámkoch a Banskej Bystrici, ktorí tvrdili, že so zopár príslušníkmi sa dá dohovoriť po anglicky. Na OCP PZ Košice sme boli svedkami situácie, kedy príslušník, ktorý vydával cudzincom lístky, komunikoval len v slovenskom jazyku, napriek tomu, že v rade stáli len anglicky

hovoriaci cudzinci. Aj keď sa cudzinec niečo opýtal po anglicky, príslušník mu odpovedal len v slovenčine.

Znalosť cudzieho jazyka nie je podmienkou pre prijatie príslušníka na OCP PZ. K jazykovým schopnostiam príslušníkov vedenie oddelení uviedlo, že na základnej úrovni ovládajú anglický jazyk predovšetkým mladší príslušníci. Starší príslušníci ovládajú ruský jazyk a s cudzincami pochádzajúcimi z Ukrajiny sa dohovoria aj v slovenčine. Aktuálne personálne stavy na OCP PZ však neumožňujú, aby bol na pracovisku pri vybavovaní cudzincov aspoň jeden pracovník, ktorý ovláda cudzí jazyk. Nenastala však, podľa ich vyjadrenia, situácia kedy cudzinec nebol vybavený z dôvodu jazykovej bariéry. V súčasnosti na OCP PZ neprebíha žiadne jazykové školenie zamerané na zlepšenie jazykovej výbavy príslušníkov OCP PZ. O jazykové kurzy by na OCP PZ záujem bol, ale vo viacerých prípadoch sa nám dostalo odpovede, že iba v minimálnom rozsahu, aby príslušníci stihli vybavovať aj svoju agendu. Uvedené zistenie iba potvrdzuje skutočnosť nedostatku zamestnancov na jednotlivých oddeleniach. Aj pri podstave zamestnancov by však neustále preškoľovanie a prehľbovanie jazykových schopností príslušníkov, predovšetkým v zložke Policajného zboru akou je cudzinecká polícia, malo zohrávať dôležitú úlohu. Príslušníci sa nemôžu spoliehať na fakt, že cudzinec bude ovládať slovenský jazyk, prípadne sa dostaví na vybavenie so sprevádzajúcou osobou, ktorá slovenský jazyk ovláda, pretože nie každý cudzinec má takúto pomoc k dispozícii.

FIXNE STANOVENÝ ROZSAH ÚRADNÝCH HODÍN AJ V OBDOBÍ ZVÝŠENÉHO NÁPORU CUDZINCŮV

Rozsah úradných dní je na OCP PZ stanovený fixne, to znamená že ani v období, kedy je značne vyšší nápor cudzincov, ako sú mesiace september a október, nedochádza k navýšeniu počtu úradných dní alebo k rozšíreniu úradných hodín počas už existujúcich úradných dní. Aby bolo možné navýšiť počty úradných dní je, podľa vyjadrení vedenia príslušných oddelení, potrebné nielen personálne posilnenie, ale aj iné materiálne zabezpečenie OCP PZ.

Úradné dni nie sú na OCP PZ stanovené jednotne. Štandardne sú úradné dni trikrát v týždni. Je to pondelok, streda a piatok. Úradné hodiny sú stanovené od 7:30 do 12:00 hod., v pondelok sa po obedňajšej prestávke pokračuje do 15:00 hod. a v stredu je rozsah úradných hodín nastavený do 17:30 hod. Prieskumom na OCP PZ v Nitre a v Nových Zámkoch sme zistili, že oznam na webovej stránke o úradných hodinách na týchto oddeleniach nie je aktuálny a tieto oddelenia mávajú aj dlhý úradný deň v stredu, čo však webová stránka neuvádzala.

Každodenné úradné hodiny má nastavené jedine OCP PZ Bratislava a Trnava. Zavedenie každodenných úradných dní na OCP PZ

navrhovala už bývalá verejná ochrankyňa práv, pani JUDr. Jana Dubovcová, preto túto prax na vyťaženom OCP PZ Bratislava vítame. K úradným dňom OCP PZ v Trnave však musíme uviesť, že údaje poskytnuté na webovej stránke rovnako nereflektujú realitu. Pri vykonaní prieskumu na OCP PZ v Trnave, konkrétne v utorok, bol na dverách oddelenia vyvesený rozsah úradných dní s údajom, že utorok a štvrtok slúži len na vybavenie objednaných cudzincov. Túto informáciu však osoba dostane jedine po príchode na oddelenie.

Počas úradných dní sú prednostne vybavovaní príslušníci zraniteľných skupín, ako sú rodičia s malými deťmi, tehotné ženy, staršie osoby, osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ďalej osoby s postavením Slováka žijúceho v zahraničí a osoby žiadajúce o udelenie pobytu v súvislosti s prinavrátením štátneho občianstva Slovenskej republiky. Uvedené potvrdzuje aj skúsenosť pracovnej skupiny z prieskumov na OCP PZ, kedy sme v praxi videli, že príslušníci cudzineckej polície po otvorení pracovísk určených na vybavovanie cudzincov prednostne volali dovnútra napríklad matky s malými deťmi, ktoré stáli v rade. Tento ľudský prístup a empatiu zo strany príslušníkov je potrebné oceniť a vyzdvihnúť ako príklad dobrej praxe.

EXISTENCIA NEFORMÁLNEHO PORADOVNÍKA PRED OTVORENÍM OCP PZ

S vykonávaním prieskumov na OCP PZ sme začali ešte pred úradnými hodinami, teda ešte pred ich otvorením, aby sme pozorovali ranný nápor cudzincov a spôsob, akým ho príslušné oddelenia zvládajú. Okrem OCP PZ v Rimavskej Sobote a v Michalovciach, kde počet prichádzajúcich cudzincov nie je vysoký, pred ostatnými OCP PZ už v ranných hodinách stál dlhý rad žiadateľov. V niektorých prípadoch títo cudzinci prípadne nimi poverené osoby čakali na vybavenie aj od predchádzajúce dňa. Medzi čakajúcimi cudzincami sa tvoril neformálny poradovník. Cudzinci spravidla uvádzali, že neformálny poradovník začne vytvárať ten, kto príde na OCP PZ ako prvý a postupne sa doň zapíšu ďalší čakajúci. Vytváranie neformálneho poradovníka bolo medzi cudzincami považované za samozrejmosť a tvrdili, že bez neho by to nešlo, pretože tam čakajú na vybavenie aj od predchádzajúceho dňa. Vo väčšine prípadov existencia neformálneho poradovníka na OCP PZ nastoľovala poriadok, je potrebné však zmieniť, že na niektorých oddeleniach, ako Dunajská Streda a Prešov to pôsobilo, že neformálny poradovník vytvára organizovanú skupinu. Takéto praktiky pred OCP PZ nemôže jej vedenie akceptovať.

V súvislosti s existenciou neformálnych poradovníkov sa domnievame, že cudzinci by už pri prvom kontakte a pri čakaní v rade pred oddelením mali byť informovaní o tom, že OCP PZ na neformálne poradovníky neprihliada. Informácia o tom, že na neformálny poradovník sa neprihliada bola zverejnená iba na OCP PZ v Žiline, aj to však iba vo vnútri budovy a iba v slovenskom jazyku. Táto

informácia by však mala byť viditeľná pri vstupe na všetky oddelenia, aby čakajúci cudzinci vopred vedeli, že zapísanie sa do neformálneho poradovníka nie je potrebné, a to najmä v prípade, ak ho vedie organizovaná skupina ľudí, kedy nie je vylúčené, že zapísanie sa naň je podmienené aj finančnou úhradou. Tým, čo by pomohlo predísť týmto situáciám, dlhým radom čakaťov na vybavenie pred otvorením oddelení a zamedzeniu vytvárania neformálneho poradovníka, je práve efektívne fungujúci objednávací systém.

EFEKTÍVNOSŤ ELEKTRONICKÉHO OBJEDNÁVACIEHO SYSTÉMU

V čase vykonávania prieskumu na OCP PZ fungoval do 15. 11. 2019 starý objednávací systém. Ten bol samotnými príslušníkmi ako aj cudzincami hodnotený ako nedostatočný, neefektívny a neflexibilný. Tento objednávací systém pre jednotlivé OCP PZ spravovali Útvary policajného zaistenia pre cudzincov v Sečovciach a Medved'ove. Ako najväčšia nevýhoda sa javila nemožnosť cudzinca vybrať si termín, ktorý mu bude na vybavenie jeho záležitosti na OCP PZ vyhovovať, pretože termín mu bol pridelený a nemohol ho zmeniť. Ďalším nedostatkom tohto objednávacieho systému bola možnosť objednať sa len na obmedzený rozsah úkonov, a to len napríklad na udelenie a obnovu prechodného alebo trvalého pobytu. Starý systém sa tiež vyznačoval nedostatočnou kapacitou v počte objednaných cudzincov na jednotlivé úradné dni.

Od 15. 11. 2019 bol do prevádzky spustený tzv. „nový“ elektronický objednávací systém. Podľa vyjadrenia ÚHCP PPZ je nový systém založený na jednotnej platforme, na akej sú založené aj ostatné elektronické systémy v rámci PZ, ako napr. pri dopravných agendách. Po jeho spustení sa bolo možné na OCP PZ objednať len 14 dní vopred, od konca januára je možné objednať sa cez elektronický objednávací systém na 60 dní vopred. Cieľom ÚHCP PPZ je však doplniť a nastaviť kapacity tak, aby bolo možné pokryť potreby všetkých záujemcov o elektronické objednanie. Zároveň došlo k rozšíreniu rozsahu úkonov, na vybavenie ktorých je možné objednať sa cez elektronický objednávací systém.

Práve efektívne fungujúci elektronický objednávací systém s dostatočnou kapacitou termínov predstavuje účinný spôsob ako vyriešiť situáciu s neformálnymi poradovníkmi pred OCP PZ, čakanie v dlhých radoch od skorých ranných hodín, prípadne od predchádzajúceho dňa a zamedzuje činnosti organizovaných skupín,

ktoré sa práve na neefektívnosti objednávacieho systému snažia profitovať.

NEJEDNOTNÁ PRAX OCP PZ PRI POSKYTOVANÍ INFORMÁCIÍ

OCP PZ poskytujú všeobecné informácie telefonicky, e-mailom a osobne. Prostredníctvom e-mailu a telefonicky poskytujú OCP PZ predovšetkým všeobecné informácie o zákonných náležitostiach žiadosti o pobyt, postupoch pri jej podávaní a pod. O stave vybavovania konkrétnej žiadosti nie je možné získať informácie telefonicky, ale iba osobne. Z dotazníkového prieskumu vyplýva, že vo väčšine prípadov je takmer nemožné dovolať sa na OCP PZ. Zároveň bolo vykonaním prieskumu zistené, že prax OCP PZ pri poskytovaní všeobecných informácií prostredníctvom emailu, napríklad o všeobecných náležitostiach a spôsobe podania žiadosti o udelenie trvalého pobytu na území Slovenskej republiky nie je jednotná. Zatiaľ čo niektoré OCP PZ² poskytli úplnú odpoveď s vysvetlením príslušných zákonných ustanovení upravujúcich náležitosti žiadosti a spôsobu jej podania, niektoré OCP PZ³ nás iba odkázali na príslušné zákonné ustanovenia. Našli sa však aj OCP PZ⁴, ktoré nám v odpovedi prekvapivo uviedli, že tento druh informácií je možné získať iba osobne počas úradných dní na OCP PZ, napriek tomu, že počas osobných prieskumov nám napríklad vedenie OCP PZ Bratislava uviedlo, že tieto informácie poskytujú aj emailovo.

Prax OCP PZ, ktoré neposkytnú na žiadosť cudzinca všeobecné informácie, ktoré vyplývajú z právnych predpisov, ktoré OCP PZ pri svojej činnosti používajú a ktoré majú k dispozícii, jednoznačne porušuje právo žiadateľa na informácie zaručené Ústavou, ako aj princípy dobrej verejnej správy. Zároveň je v záujme samotných OCP PZ v čo najväčšej miere odbremeniť a znížiť počet cudzincov prichádzajúcich osobne, predovšetkým s poukazom na celkové nedostatočné personálne obsadenie cudzineckej polície. Vhodný spôsob na to predstavuje práve poskytovanie všeobecných informácií e-mailom a telefonicky. Tým sa zníži počet cudzincov prichádzajúcich na OCP PZ len kvôli získaniu všeobecných informácií. Zároveň máme za to, že práve úplnosť informácií, ktoré sú poskytnuté cudzincovi telefonicky alebo emailom pred podaním žiadosti, vedie k efektívnemu podaniu žiadosti o pobyt a k zníženiu náporu od tých cudzincov,

2 OCP PZ Nové Zámky, Rimavská Sobota, Prešov, Košice, Nitra.

3 OCP PZ Žilina a Banská Bystrica

4 OCP PZ Bratislava a Michalovce.

ktorí chodia podávať žiadosť opakovane alebo prídu na OCP PZ iba s cieľom získať všeobecné informácie.

ODSTUPOVANIE PRIJATÝCH ŽIADOSTÍ Z NAJVIAC ZAŤAŽENÝCH OCP PZ NA VYBAVENIE NA MENEJ VYŤAŽENÉ OCP PZ

Vykonaním prieskumov na OCP PZ v období zvýšeného náporu cudzincov bolo zistené, že opatrenie, ku ktorému pristúpila cudzinecká polícia s cieľom riešiť tento stav, je zmena miestnej príslušnosti a zasielanie žiadostí o prechodný pobyt z najviac zaťaženejších OCP PZ v bratislavskom regióne na menej zaťažené oddelenia na strednom a východnom Slovensku. Podľa vyjadrenia ÚHCP PPZ dochádza v praxi k prerozdeleniu žiadostí o udelenie prechodného pobytu prijatých na OCP PZ v územnej pôsobnosti Riaditeľstva hraničnej a cudzineckej polície Bratislava na iné OCP PZ, a to v závislosti od zaťaženia jednotlivých OCP PZ a od priemeru prijatých žiadostí o udelenie prechodného pobytu.

V správe sa venuje analýze zákonného ustanovenia § 125 ods. 1 tretej vety zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, na základe ktorého dochádza k zmene príslušného OCP PZ. V tejto súvislosti sme konštatovali, že zmena miestnej príslušnosti prebieha zo zákonných dôvodov a v súlade so zákonným postupom, keďže tým sleduje legitímny cieľ, a to zefektívnenie vybavovania žiadosti o udelenie pobytu a z toho vyplývajúci predpoklad zrýchlenia konania. Rovnako tak subjekt, ktorý zmenu miestnej príslušnosti realizuje, t. j. riaditeľ ÚHCP PPZ, sa na základe extenzívneho výkladu pojmu „ministerstvo vnútra“ javí byť oprávneným na takýto úkon. K zmene miestnej príslušnosti v konaní o pobyte tak dochádza na základe zákonných dôvodov a v súlade so zákonným postupom.

Za problematické v kontexte odstupovania prijatých žiadostí na iné OCP PZ však vnímame uplatňovanie práv účastníka konania, ktorého žiadosť bola odstúpená. Prieskumom na OCP PZ bolo zistené, že informácie o stave vybavenia konkrétnej žiadosti o pobyt je možné získať iba osobne. OCP PZ tento typ informácie telefonicky neposkytujú. Táto skutočnosť však môže predstavovať problém predovšetkým pri získaní informácií o stave vybavenia žiadosti, ktorá bola podľa § 125 ods. 1 tretej vety zákona o pobyte cudzincov odstúpená na vybavenie na iné OCP PZ. V praxi preto môže nastať situácia, že cudzinec, ktorý si podal žiadosť podľa miesta pobytu v Bratislave, sa musí ísť osobne informovať napríklad do Košíc. Efektivita konania však musí byť pre účastníka konania benefitom a nemôže byť dosahovaná na úkor jeho iných procesných práv. Právo nahliadať do spisu je však právo, ktoré má mať účastník možnosť vykonávať aj osobne. Taká zmena miestnej príslušnosti, ktorá núti účastníka pre úkon ktorý mu prináleží splnomocňovať inú osobu a ktorá výrazne sťažuje uplatnenie práva vytváraním bariér vo forme

veľkej fyzickej vzdialenosti, porušuje právo účastníka na nazeranie do spisu.

NEDOSTATOČNÉ POSKYTOVANIE INFORMÁCIÍ PRE CUDZINCOV V CUDZOM JAZYKU

Vo všeobecnosti musíme konštatovať, že rozsah informácií poskytovaných na OCP PZ v cudzom jazyku je veľmi obmedzený. Už od príchodu na OCP PZ chýba označenie, prípadne navigácia k vchodu na oddelenie v inom jazyku ako v slovenčine. Oznam o úradných hodinách bol na dverách oddelení takmer výlučne v slovenčine. Na úradných tabuliach sa oznam v inom ako v slovenskom jazyku týkal predovšetkým odkazu na online objednávací systém. Na väčšine úradných pracovísk chýbala anglická verzia zákona o pobyte cudzincov a problematické sa ukázalo aj poskytovanie všeobecných informácií na emailové dopyty zaslané na OCP PZ v anglickom jazyku, lebo ani v jednom prípade nebol emailový dopyt zodpovedaný v angličtine. Porovnaním anglickej verzie webovej stránky ministerstva vnútra a jej slovenskej verzie možno tiež konštatovať, že na anglickej verzii stránky sa nenachádza rovnaký rozsah informácií. Za najväčší problém anglickej verzie stránky ministerstva vnútra, na ktorej sa poskytujú informácie pre cudzincov, považujeme jej celkovú neprehľadnosť a absenciu základných a podstatných informácií pre cudzincov, ako sú úradné dni OCP PZ a kontakty na informačné linky v pôsobnosti riaditeľstiev⁵. V tejto súvislosti uvádzame, že používanie cudzieho jazyka na základnej dorozumievacej úrovni by malo predstavovať štandard pri práci s cudzincami a vyslovujeme potrebu systematického zlepšovania jazykovej úrovne príslušníkov cudzineckej polície.

NEDOSTATOČNÉ MATERIÁLNE PODMIENKY NA NIEKTORÝCH OCP PZ

V súčasnosti možno konštatovať, že dochádza k postupnému zlepšovaniu materiálneho vybavenia OCP PZ a k sťahovaniu problematických oddelení do vyhovujúcejších priestorov. V roku 2019 sídlo zmenilo OCP PZ Žilina a OCP PZ Bratislava sa presťahovalo z problémových priestorov na Hrobákovej ulici. OCP PZ Trnava aj Prešov prešli rekonštrukciou a tieto oddelenia sú vybavené proklientsky. V roku 2020 sa do nových priestorov sťahovalo OCP PZ Dunajská Streda, ktoré bolo v čase vykonania prieskumu najhoršie materiálne zabezpečené OCP PZ a plánuje sa sťahovanie oddelenia v Nových Zámkoch. Stále však možno nájsť oddelenia, ktorých materiálne podmienky nie sú dostatočné, preto sme presvedčení, že je potrebné pokračovať v zlepšovaní podmienok OCP PZ, aby sa zabezpečil aspoň základný štandard pri prijímaní cudzincov na oddeleniach cudzineckej polície, ktorý bude garantovať, že budú

5 Prieskum webovej stránky ministerstva vnútra bol vykonaný v marci 2020.

vybavené čakárňou s dostatočnou kapacitou a pracoviskom na prijímanie klientov, ktoré bude vybavené proklientsky, že bude zabezpečený prístup k toaletám a k pitnej vode.

Vo vzťahu k existujúcej navigácii k jednotlivým oddeleniam bolo v niektorých prípadoch problematické nájsť oddelenie cudzineckej polície aj napriek GPS súradniciam uvedeným na webovej stránke ministerstva vnútra. Ide napríklad o OCP PZ Prešov, ktoré sídli v priemyselnom areáli mesta, kde absentovali navigačné tabule, ktoré by upriamili pozornosť na OCP PZ už z hlavnej cesty, ako to bolo napríklad v Banskej Bystrici alebo v Bratislave.

PREHLAD NAVRHOVANÝCH OPATRENÍ

S poukazom na vyššie uvedené závery v zmysle § 17 ods. 2 písm. e) zákona č. 564/2011 Z. z. o verejnom ochrancovi práv navrhujeme opatrenia, ktoré zabezpečia zlepšenie stavu cudzineckej polície pri vybavovaní žiadateľov o pobyt, zjednotenie praxe OCP PZ a rešpektovanie základných práv a slobôd žiadateľov o pobyt na území Slovenskej republiky.

SUMÁR OPATRENÍ NAVRHOVANÝCH ÚHCP PPZ:

- Budovať a posilňovať jazykové kapacity príslušníkov OCP PZ, ktorí prichádzajú
- do kontaktu s cudzincami pri ich vybavovaní a podporovať získavanie jazykových príplatkov príslušníkov.
- Zabezpečiť na OCP PZ oznamy o úradných hodinách aj v anglickom jazyku.
- Vypracovať stratégiu zvládania úradných dní na jednotlivých OCP PZ v čase najväčšej zataženosti.
- Zabezpečiť, aby na všetkých OCP PZ bola na viditeľnom mieste pred vchodom
- na oddelenie vyvesená informácia, že na neformálny poradovník sa neprihliada
- a pre vybavenie klienta nie je potrebné zapísať sa do žiadneho poradovníka.
- Zabezpečiť, aby na OCP PZ boli vydávané poradové lístky len tým cudzincom, ktorí tam sú fyzicky prítomní.
- Zabezpečiť, aby príslušníci OCP PZ nespolupracovali s osobami, ktoré pred oddeleniami vytvárajú neformálny poradovník.
- Vnútrotným pokynom OCP PZ stanoviť:
- v akej lehote a akým spôsobom je potrebné poskytovať všeobecné informácie
- na e-mailové dopyty cudzincov tak, aby sa zjednotila prax OCP PZ pri poskytovaní informácií prostredníctvom e-mailu,
- povinnosť poskytovať informácie aj tým cudzincom, ktorí sa

- dostavia na OCP PZ osobne.
- Zabezpečiť obsluhovanie telefónnych liniek OCP PZ tak, aby sa cudzinci vedeli
- na oddelenie dovolať, a aj týmto spôsobom mohli získať informácie potrebné k podaniu žiadosti o pobyt.
- Vypracovať vzor oznámenia o zmene miestnej príslušnosti tak, aby bol pre účastníka konania jazykovo aj obsahovo zrozumiteľný.
- Zabezpečiť, aby pracoviská na ktoré sú odstúpené žiadosti z pôvodne miestne príslušných OCP PZ dokázali poskytovať informácie zo spisu aj inak, ako len prostredníctvom nazerania do spisu. Napríklad formou e-mailovej alebo telefonickkej komunikácie, pričom totožnosť volajúceho je možné overiť na základe jeho osobných údajov nachádzajúcich sa v spise (napr. na základe rodného čísla alebo čísla cestovného dokladu).
- Zabezpečiť, aby nazeranie do spisu bolo možné aj na pôvodnom miestne príslušnom OCP PZ, napríklad prostredníctvom vytvorenia a poskytnutia digitálnej verzie spisu.
- Zabezpečiť na úradných tabuliach a vo vstupných priestoroch na OCP PZ rovnaký rozsah informácií poskytovaný v slovenskom jazyku a v cudzom jazyku (anglickom, ruskom...).
- Zabezpečiť na úradných pracoviskách OCP PZ verejne dostupnú anglickú verziu zákona
- o pobyte cudzincov.
- Pokračovať v sťahovaní OCP PZ s nedostatočným materiálnym zabezpečením
- do vhodnejších priestorov.
- Zabezpečiť umiestnenie navigačných tabúľ k OCP PZ.

SUMÁR OPATRENÍ NAVRHOVANÝCH MINISTERSTVU VNÚTRA:

- Prioritne doplniť personálne stavy na tých OCP PZ, kde je vysoký podstav zamestnancov.
- Navýšiť personálne stavy aj na ostatných OCP PZ v závislosti od potrieb jednotlivých oddelení.
- Prijíť do systému cudzineckej polície civilných zamestnancov pripravených na prácu
- na OCP PZ a prispôbiť vybavenosť OCP PZ na príchod nových zamestnancov.
- Vypracovať analýzy príčin dlhodobého nezáujmu o prácu na cudzineckej polícii a prijíť stratégiu na odstránenie tohto neželaného javu.
- Uviesť do súladu informácie o úradných dňoch uvedených na webovej stránke ministerstva vnútra s realitou niektorých oddelení.
- Výslovne uviesť na webovej stránke ministerstva vnútra, v ktoré dni sú prijímaní výlučne objednaní klienti a významní zahraniční investori, podobne ako je to na OCP PZ Trnava, kde sú na ich prijímanie vyhradené utorok a štvrtky.
- Zabezpečiť na webovej stránke ministerstva vnútra v anglickej verzii jej vyššiu prehľadnosť a rovnaký rozsah informácií ako je uvedený v slovenskej verzii.

